Gweithdy 1: GWELEDIGAETH:
Sut le ddylai Ceredigion fod ymhen 15 mlynedd?

Bu'r gweithdy cyntaf yn canolbwyntio ar geisio nodi pwyntiau allweddol y dylid ystyried eu cynnwys mewn unrhyw Weledigaeth newydd ar gyfer Ceredigion.

Lluniwyd y set gyntaf o gwestiynau i wneud i'r cynrychiolwyr feddwl am Geredigion a'r hyn y mae'n ei olygu iddyn nhw. Yna trafodwyd sut le ddylai Ceredigion fod ymhen 15 mlynedd.

Cwestiwn 1

Cyflwyniadau. Enwebu Cadeirydd i bob bwrdd ac ati.

Cwestiwn 2

Beth mae Ceredigion yn ei feddwl i chi?

a. **Beth sy'n arbennig am Geredigion?**
    - Yr iaith Gymraeg yn gryf
    - Arfordir ac ardaloedd cefn gwlad hyfryd – tirweddau gwych
    - Mae'r ardal yn ynysig ac yn anodd ei chyrraedd ac mae hynny'n creu sialensiau ychwanegol i'r rhai sy'n byw yma.
    - Mae digon o weithgareddau hamdden ac adloniant ar gael yng nghefn gwlad
    - Mae addysg yn dda iawn. Ysgolion da, colegau da a dwy brifysgol
    - Y traddodiadau e.e. pysgota – codwyd y rhan fwyaf o drefi'r arfordir yn sgil hyn a mwyngloddio yn y mewndir
    - Traddodiadau byw – traddodiad cryf o gelfyddyd a diwylliant
    - Ymdeimlad cryf o hanes
    - Ymdeimlad cryf o gymuned – mae'n gyfeillgar ond mae elfen o ymryson sydd hefyd yn rhadlon ei natur ac mae hynny'n creu cystadleuaeth 'iach'
    - Mae'n lle diogel i fyw/nifer troseddau'n isel
    - Beth mae'n ei olygu i blant a phobl ifanc a'r genhedlaeth hŷn
    - Mae ansawdd bywyd yn dda yng Ngheredigion – ond mae rhai agweddau ar fywyd yn anodd – mynediad at ddeintyddion, triniaethau arbenigol, cau swyddfeydd post a chyfleusterau eraill (yn dirywio). Mae'n mynd yn anoddach fyth i rai sy'n cael trafferth trafaelio
    - Poblogaeth yn hunan-ddibynnol, yn meddu ar sgiliau lluosog ac yn hyblyg.
    - Mae'r ifanc yn awyddus (neu maent yn cael eu gorfodi) i adael Ceredigion i gael gwaith/bywyd y ddinas ac ati,

ond mae llawer ohonynt yn dewis dychwelyd i Geredigion yn hwyrach yn eu bywydau.
- Bywyd nos bywiog yn Aberystwyth
- Lle tawel

b. Beth sy'n ei gwneud yn wahanol/yn hynod?

- Elfennau Integreiddio unigryw o ran dysgu a chymunedau bach
- Clystyrau o Gymunedau a Chymreictod
- Cynefinoedd amrywiol a'r cysylltiad y gall plant ei gael gyda'r cynefinoedd hynny
- Yn lleol yng Nghymru (mae angen defnyddio'r ffaith ein bod yng nghanol Cymru h.y. yn nes at y de nag yw'r gogledd) – er na chytunai pawb â hyn
- Marchnadoedd lleol yn cynnig diogelwch bwyd at y dyfodol– marchnadoedd ffermwyr a bydd y newid yn yr hinsawdd yn ein gwneud yn fwy dibynnol ar fwyd lleol – dylai hyn fod yn allweddol yng Ngheredigion
- Mae angen i gynaliadwyedd fod yn allweddol.
- Cyfleoedd o ran datblygu economaidd gwledig
- Yn annibynnol ac yn hunangynhaliol o ran gwneud polisïau - mae Ceredigion yn gofalu amdani ei hun. Mae'r ffaith ei bod yn anghysbell yn meithrin annibyniaeth a hunanddibyniaeth
- Gwasanaethau annigonol ac ymdeimlad o unigedd yn yr ardaloedd gwledig
- Gem sydd heb ei chyffwrdd – nid ydym am weld Ceredigion yn cael ei hecsbloetio, dylid ei chadw fel y mae a gadael i bobl ei darganfod drostynt eu hunain
- Mae yma gymuned wledig sydd heb golli ei chysylltiad gyda'r economi sydd wedi ei seilio ar y tir
- Trefi a phentrefi bach yw asgwrn cefn y bywyd a'r economi gwledig
- Mae'r rhwydwaith ffyrdd yn wael ac yn hyn o beth mae mynediad gwael yn ategu cymeriad yr ardal.
- Mae miloedd o bobl wedi bod yn fyfyrwyr yn Aberystwyth (a Llanbedr Pont Steffan) - atgofion melys. Mae hyn yn mynd ag enw da Aberystwyth yn bell. Mae cariad byd eang at yr ardal.
- Tristwch – mae'r ardal yn colli ei phobl ifanc ac mae'n wag o'r herwydd. Mae angen newid hyn – cyfleoedd ar gyfer pobl ifanc
- Profiad gwaith - Dylai busnesau edrych tua'r dyfodol a rhoi syniad i'r bobl ifanc ynglŷn â pha fathau o swyddi sy'n debygol o godi yn y sir, fel y medrant ymbaratoi ar gyfer y mathau hynny o swyddi ac ennill cymwysterau yn y maes hwnnw a medru dychwelyd i'r sir i weithio ar ôl gorffen yn y coleg.

Cwestiwn 3:

Beth yw gweledigaeth? A oes gan rywun o amgylch y bwrdd farn ynglŷn â chysyniad Gweledigaethau'n gyffredinol?

- Mae hynodrwydd yn bwysig
- Maent yn ddefnyddiol o ran symud pethau ymlaen, mesur a phrofi cynnydd – Dylid nodi'n glir i ble yr ydym am fynd a'r lle'r ydym am fod; yr hyn yr ydym am ei gyflawni; ac ymgorffori ymdeimlad o hunaniaeth
- Efallai y byddai gweledigaeth ar gyfer 'unedau' llai'n well, os yw gweledigaeth yn fras nid yw mor ddefnyddiol
- Ar y llaw gallai gweledigaeth gyffredinol ymestyn i lawr
- Mae'n anodd nodi'r hyn sy'n unigryw
- Mae'r agwedd wledig yn bwysig yng Ngheredigion
- Dylai pob gwasanaeth a phob adran gydweithio i'r un thema – gyda'i gilydd gallent gyflawni mwy
- Mae angen iddi fod yn benodol ac yn berthnasol i Geredigion ond gan amlygu ei chysylltiadau gyda Chymru, y Deyrnas Gyfunol a'r byd.
- Seilwaith trafnidiaeth (mae plant a phobl 50+ dan anfantais oherwydd bod gwasanaethau mor anhwylus).
- Gwneud pethau'n hygyrch ar gyfer pobl yng Ngheredigion a gwneud Ceredigion yn hygyrch ar gyfer pobl y tu allan i Geredigion.
- Ychwanegu at yr hyn sydd yma eisoes a'i wella yn hytrach na cheisio ei newid
- Cynaliadwy o fewn Ceredigion
- Mae angen deall yr adnoddau sydd gan Geredigion a'r diffygion
- Beth sydd ar gael – mae gennym 2 brifysgol sy'n wahanol iawn i'w gilydd yn addysgol ac yn ieithyddol.
- Mae amrywiaeth o fewn y Sir
- Bydd yn rhaid i'r weledigaeth fod yn glir, yn ddealladwy, yn realistig ac yn gyraeddadwy
- Bydd yn rhaid i'r weledigaeth fod yn uchelgeisiol
- Dylid ei defnyddio i amlygu'r hyn sydd gennym yng Ngheredigion er mwyn ei symud ymlaen
- A ddylai fod ffurf o eiriau ar gyfer y Datganiad o Weledigaeth
- Rhaid ei gwreiddio yn yr hyn sy'n bosib ond dylai hefyd adlewyrchu lle mae'r Sir yn mynd i orfod bod o ran ymateb i'r newid hinsawdd a gollyngiadau carbon
- Pan fydd olew'n cyrraedd ei anterth bydd effaith fawr ar yr economi gwledig a dulliau byw a dylai'r weledigaeth ystyried ymatebion sy'n deg i'r materion yn nhermau byd eang.
- Dylai adlewyrchu a dylai ystyried y cymunedau llai a threftadaeth ddiwylliannol y sir

- Bydd yn rhaid iddi fod yn gyraeddadwy ac yn fesuradwy a chrybwyll yr unfed ganrif ar hugain.
- Mae twristiaeth a hamdden yn bwysig hefyd a dylid hybu mwy ar yr arfordir gwych fel y mae Sir Benfro
- Gwahaniaethir rhwng Gweledigaeth y Strategaeth Gymuned a Gweledigaeth Gynllunio, a ddylai gynnwys elfen ofodol?
- Dylai gweledigaeth fod yn hyblyg. Mae'n broses o ddysgu parhaus. Mae sefyllfaoedd / amgylchiadau / blaenoriaethau'n newid ac felly dylai Gweledigaeth fod yn ddigon hyblyg i fedru addasu at amgylchiadau newydd.

<u>Cwestiwn 4:</u>

A yw Strategaeth Gymunedol gyfredol Ceredigion yn briodol? A ydym wedi symud ymlaen arno ers ei ysgrifennu yn 2004?

Cyffredinol

- O ran creu gweledigaeth mae'n anodd gwneud y weledigaeth yn unigryw ac yn benodol i'r lle
- Roedd y Weledigaeth gyfredol yn cynnwys dyheadau positif ac roedd yn anodd dadlau yn erbyn dim o'i rhinweddau ond a oedd ynddi ymdeimlad o le o ran Ceredigion? Petai'r gair "dwyieithog" yn cael ei ddileu gallai fod yn unman yn y byd. Dylai fod a wnelo'r Weledigaeth â'r lle.
- *CASGLIAD CYFFREDINOL* Yn gyffredinol mae'n dda ond mae angen ei haddasu ychydig bach.
- Nid oes dim sôn am y 'gwledig' yn y weledigaeth gyfredol - ac mae hynny'n rhan o hynodrwydd Ceredigion - mae'n ei gwneud yn ddeniadol ond mae'n wendid hefyd
- O bosib y gellid cynnwys rhai pethau – beth sy'n unigryw ynghylch y sir
- Mae Ardal Pumlumon mor unigryw ag yw'r arfordir – maent yn dirweddau diwylliannol
- Mae Ceredigion yn wahanol i Sir Benfro
- Sut mae diffinio 'hunanhyderus', sy'n air sy'n ymddangos yn y weledigaeth gyfredol?
- A wnawn ni ofalu am y cynghorau cymuned i wella eu galluoedd a'u hyder yn eu hymwneud â'r Cyngor?
- A yw'n golygu hunan-barch – ac mai'r nod yw galluogi pobl i fyw bywydau llawn a gwella eu lles?
- A yw'n golygu hunanhyder ehangach?
- Felly mae problem gyffredinol ynghylch 'hunanhyderus'
- Ai 'datblygu pobl' ydyw?
- Roedd yn embaras gweld y gair 'Hunanhyderus'. A oedd a wnelo'r gair â "Cŵl Cymru", ond a ydym wedi symud ymlaen?
- Hygyrchedd ar goll
- Ddim yn ddigon penodol
- Annelwig
- Mae angen amcanion sy'n addas ar gyfer y weledigaeth

- Yn hir iawn
- Dylid crybwyll diogelwch
- Diogeledd h.y. ynni, bwyd, gwasanaethau i'r ardaloedd gwledig, pris darparu
- Bu cynnydd mewn hunanhyder ers i'r weledigaeth gael ei gweithredu
- Mae braidd yn enerig ac amwys
- Blaenoriaethu gwariant.

Cyflogaeth/Economi

- Profiad gwaith – Busnesau i edrych i'r dyfodol a rhoi syniad i'r bobl ifanc pa fathau o swyddi sy'n debygol o godi yn y sir, fel y byddant yn gallu ymbaratoi ar gyfer y mathau hynny o swyddi ac ennill cymwysterau yn y maes hwnnw a medru dychwelyd i'r sir i gael gwaith ar ol gorffen yn y coleg.
- Hybu bwyd yn Gymraeg.
- Os caiff pobl o bant eu cyflogi, mae hynny'n dwyn cyfleoedd oddi ar bobl leol sydd am aros yn y sir sy'n methu â chael gwaith.
- Mae angen canolbwyntio ar ddarparu ar gyfer pob oedran.
- Mae cryfder yr economi'n sylfaen i'r hyn y gall y gymuned ei gyflawni.
- I ba raddau y mae maint a dwysedd y boblogaeth yn effeithio ar hyn?
- A allwn ni ddatblygu'r sir ar gyfer mwy o weithgareddau economaidd?
- Beth yw goblygiadau'r gostyngiad net yn y niferoedd sydd o oedran gwaith?
- Mae angen cyfleoedd i bobl ifanc aros
- Cyflogau'n isel mewn twristiaeth ac amaethyddiaeth
- Mae angen creu mwy o waith yn lleol
- Cyflogaeth – creu gwell swyddi – cadw pobl ifanc yng Ngheredigion.
- Mae angen galluogi pobl hŷn i ddychwelyd i'r gwaith, i yrfaoedd newydd a defnyddio eu sgiliau er lles y gymuned
- Mae Prifysgol Aberystwyth yn cyfrannu £230 at economi Ceredigion
- Datblygiadau a gwerth y diwydiant biotech
- Gwerth twristiaeth?
- Mae cynnyrch twristiaeth Ceredigion yn cael ei hyrwyddo'n wael – o gymharu â'r Alban er enghraifft sy'n ei marchnata ei hun yn dda iawn
- Ar hyn o bryd twristiaeth isel ei gwerth sy'n tra-arglwyddiaethu – mae angen darpariaeth well ar gyfer pobl sy'n fodlon gwario arian mawr
- Dylid ystyried diddordeb twristiaid rhyngwladol mewn treftadaeth
- Mae'r brifysgol yn dwyn ymwelwyr o safon uchel yn ei sgil – ond mae angen gwasanaethau a seilwaith o safon i sicrhau profiad rhagorol ar gyfer ymwelwyr
- Ymestyn twristiaeth ar draws y flwyddyn
- Mae angen ystyried y darlun cyffredinol er mwyn sicrhau bod y cynnyrch yn dda – meddwl yn gydlynol a gweithredu er mwyn cyflawni
- Enghraifft – gwario arian mawr ar gyfleusterau heb eu hail ym mhafiliwn Pontrhydfendigaid ond mae rhes o geir rhydlyd gyferbyn yn difetha'r ddelwedd
- Enghraifft – llanast ar strydoedd Aberystwyth
- Mae'n rhaid bod atebion syml y mae angen eu nodi a gweithredu arnynt

- Mae'n hanfodol gweithio mewn partneriaeth
- Mae'n beth da crybwyll potensial a'r economi lleol
- Mae'r rhan fwyaf o Geredigion yn cael eu cyflogi gan y Cyngor, mae angen mwy o fentrau preifat
- Twristiaeth – mwy o bwyslais ar y diwylliannol yn ogystal â'r naturiol
- Mae angen i ni ein hyrwyddo ein hunain

Mynediad a Chysylltedd

- Diffyg cysylltedd technoleg gwybodaeth
- Mae'r seilwaith yn rhan o'r broblem – mae cyfle mawr i gystadlu petai TG yn dda yma
- Ardal Llanbedr Pont Steffan – mae peth tystiolaeth o fusnesau technoleg gwybodaeth ar ffermydd
- Llawer o fannau lle nad oes gwasanaeth ac mae'r rhyngrwyd yn araf
- Llawer o leoliadau lle nad oes gwasanaeth ffonau symudol
- Mae llawer o ddatblygiadau technoleg gwybodaeth ym maes iechyd na ellir eu defnyddio oherwydd bod seilwaith y gwasanaeth TG yn wael
- Mae angen ystyried mynediad i dwristiaid yn ofalus – e.e. effeithiau negyddol gwella'r A55 yn y gogledd – ymweliadau dydd lle mae pobl yn gwario llai yn disodli twristiaid sy'n aros y nos
- Mae teithio'n rhan ganolog o'r problemau
- Parcio – mae llawer o ymwelwyr yn dweud na fyddant yn dod yma eto oherwydd bod parcio mor wael
- Mae'r problemau parcio'n mynd yn waeth.
- Mae'r Brifysgol yn ystyried symud allan o'r dref am y rheswm hwn
- Gwahardd ceir myfyrwyr yn y dref?
- A oes angen gwella trafnidiaeth gyhoeddus yn gyntaf?
- Ystyrir bod y seilwaith teithio'n fater allweddol
- Mae'r cysylltiadau rheilffyrdd yn hynod wael (gan gynnwys cydraddoldeb mynediad ar y rheilffyrdd)
- Mae angen gwella'r 'profiad o deithio'
- Gellid crybwyll y llwyddiannau e.e. twf negyddol traffig
- Mae angen ystyried dulliau trafnidiaeth gyhoeddus arloesol a thanwydd newydd
- Seilwaith – mae Technoleg Gwybodaeth (band llydan, electronig ac ati yn bwysig o ran cynyddu'r cyflogau cyfartalog
- Mae trafnidiaeth yn bwysig ond mae angen traffyrdd neu ffyrdd deuol. Mae angen datblygu trafnidiaeth gymunedol a chysylltiadau, a'i hymestyn

Tai

- Ystyried rhagor ar gartrefi sy'n addas ar gyfer pobl ifanc a phobl sy'n byw yn y sir.
- Mae nifer y bobl hŷn ar gynnydd – dylai'r tai fod yn addas
- Mae prisiau tai Aberystwyth yn debyg i Lundain – y gymhareb enillion a phrisiau ymhlith yr uchaf.
- Mae digonedd o fflatiau yn Aberystwyth ond nid ydynt yn addas ar gyfer pobl broffesiynol a theuluoedd
- Hyd yn oed pe bai gennym y tai byddai'n rhaid inni eu cysylltu â chyflogaeth a chynaliadwyedd

Dulliau byw cynaliadwy

- Mae angen canolbwyntio ar hybu bwyd a bwyta'n iach/byw'n iach.
- A oes modd i sir fawr wasgaredig fod yn gynaliadwy?
- Mae cyfyng gyngor bod Ceredigion yn lle tawel sydd heb ei ddifetha ond os bydd y twristiaid yn dod yn eu lluoedd efallai na fydd hynny'n parhau!
- A ydym yn byw mewn ardal sy'n flaenllaw o ran pethau 'gwyrdd'?
- A ddylem ein hystyried ein hunain fel sir sydd 'ar y blaen ac yn rhoi arweiniad ar gynaliadwyedd'?
- Hunangynhaliol
- Dylid cofleidio'r ansawdd bywyd uchel a'r amgylchedd
- Gellid crybwyll adnoddau adnewyddadwy
- Pwyslais ar alluedd lleol – yn hunangynhaliol ond yn dal i fasnachu
- Mwy o hunangynhaliaeth/hunanddibyniaeth ond mae angen i hyn fod yn realistig
- Amgylchedd o safon uchel – mae angen arbenigedd arnom yn fewnol fel na fydd yn rhaid cyflogi ymgynghorwyr drudfawr o'r tu allan
- Nid ynys yw Ceredigion – ond mae angen ystyried yr ardal ehangach

Iechyd

- Yn falch o weld iechyd wedi ei gynnwys
- Ychydig iawn o gysylltiadau sydd rhwng awdurdodau lleol ac iechyd ar lefel y Cynulliad
- Dylid ystyried iechyd yn un o'r prif gyflogwyr hefyd
- Cysylltiadau trafnidiaeth yn bwysig o ran iechyd
- Mae angen adeiladau addas – mae angen cynllunio hynny
- Mae angen meddwl yn fwy eang ynghylch iechyd

Hamdden a chyfleusterau

- Mae angen mwy o weithgareddau i gadw'r bobl ifanc – mae parc Aberystwyth wedi cau!
- Cadw'r bobl ifanc – mae'r rhan fwyaf ohonynt am aros/am ddychwelyd – eu cadw a'u denu'n ôl, beth y mae hyn yn ei feddwl h.y. gwaith, amwynderau ac ati

Addysg

- Mae angen rhoi mwy o bwys ar addysg.

Yr Iaith Gymraeg/Dwyieithrwydd

- Yn falch o weld 'dwyieithrwydd' yn y weledigaeth.
- 'Dwyieithrwydd' yw'r unig elfen o'r weledigaeth gyfredol sy'n rhoi hynodrwydd i Geredigion
- Nid yw'r iaith yn briodol
- Dylid crybwyll dwyieithrwydd – mae'n beth hynod iawn

Cymunedol

- Mae cyfrifoldeb cymunedol yn hanfodol hefyd
- Dylai Ceredigion fod yn dda yn hyn o beth, oherwydd mae yma gymunedau o hyd y mae'n bosib eu hadnabod
- Nid oes gan unigolion amser – mae ymgysylltu'n anodd

- Mae llawer o bobl hŷn nad ydynt yn gweithio'n llawn amser – mae angen defnyddio eu sgiliau nhw
- Gweledigaeth o bobl sy'n ymwybodol o'u cyfrifoldebau eu hunain a'r cyfraniad y gallent ei wneud
- Cymunedau ymroddedig a rhagweithiol
- Cydnabod y cyfrifoldebau sydd ganddynt a gweithredu arnynt yn eu cymunedau eu hunain
- Esgus docenistaidd yw dwyieithrwydd. Dylen ni fod yn cyfoethogi'r diwylliant Cymraeg. Dylai'r diwylliant Cymraeg fod yn fwy canolog.
- Pwysleisio cryfder cymunedau (yn enwedig y rhai bach) a'r dreftadaeth ddiwylliannol ac ieithyddol.

<u>Cwestiwn 5</u>

Pwyntiau yr hoffai'r cynrychiolwyr iddynt gael sylw yn y Weledigaeth newydd

Yr Amgylchedd – naturiol ac adeiledig

- Diogelu'r amgylchedd adeiledig
- Gwerthfawrogi a diogelu'r Amgylchedd Hanesyddol
- Dealltwriaeth well o adnoddau Ceredigion (yng Ngheredigion a'r tu allan i Geredigion)
- Cynaliadwy
- Cynaliadwy ac amrywiol
- Amrywiol – amgylchedd, diwylliant, cynnyrch
- Gwneud y defnydd mwyaf posib o'r adnoddau naturiol (ardaloedd yr arfordir a chefn gwlad)
- Ymateb yn effeithiol i'r newid hinsawdd.
- Newidiadau i'r Amgylchedd a gwneud defnydd arloesol arno
- Gwireddu'r potensial mwyaf yr amgylchedd naturiol a hanesyddol
- Mae angen adeiladau sy'n addas at eu pwrpas – mae angen cynllunio hynny
- Buddsoddi mewn Seilwaith Cyfalaf.
- Gwneud cyfraniad mawr at fynd i'r afael â'r newid hinsawdd
- Yn gallu gwrthsefyll y newid hinsawdd yn y tymor hir
- Yr her fwyaf – cynaliadwyedd mewn ardal o boblogaeth denau – mae angen ffurfio cysylltiadau gyda thrafnidiaeth/tai/cyflogaeth
- Amgylchedd cymdeithasol, diwylliannol a ffisegol o safon dda
- Cadw a gwella ansawdd amgylchedd holistaidd Ceredigion
- Cymunedau lle mae unigolion yn teimlo y gallant wneud gwahaniaeth positif i'r amgylchedd
- Cynaliadwyedd ac ansawdd bywyd
- Ansawdd a dosbarthiad 'amgylchedd' Ceredigion – cydnabyddiaeth genedlaethol a rhyngwladol

Pobl Ifanc/Addysg

- Byddai llawer o'r bobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig anghysbell weld pwyslais ar Aberystwyth – fel lle gwerth mynd iddo (bywyd nos ac ati) yn hytrach na'u bod yn gorfod teithio i Gaerdydd.

- Pwyslais ar gadw'r bobl ifanc
- Gwella'r sylfaen sgiliau leol – buddsoddi yn y bobl ifanc er mwyn cadw sgiliau/cyfleoedd yn lleol
- Cyfleoedd ar gyfer oedolion a phobl ifanc
- Sicrhau cyfleoedd i bobl ifanc fyw a gweithio
- Addysg Gymraeg i blant ac oedolion 3-70 oed
- Economi sy'n cynnig cyfleoedd i'r ifanc
- Cyfle gwirioneddol i'r bobl ifanc aros yma

Iechyd/Ansawdd Bywyd

- Iechyd
- Cyfleusterau Iechyd Digonol
- Mae angen meddwl yn fwy eang ynghylch iechyd
- Iach
- Ansawdd bywyd da
- Gofal iechyd – safon dda
- Ansawdd bywyd
- Darparu gwasanaethau a cysbytai'n lleol – hyd yn oed os yw hynny'n peryglu gwasanaethau arbenigol
- Galluogi pobl i fyw bywyd llawn h.y. cyfleoedd hamdden a gwaith i bawb am oes
- Gweithgareddau (i bob oed)
- Dathlu profiadau'r boblogaeth hŷn

Yr Iaith a'r Diwylliant Cymraeg

- Cefnogaeth ac anogaeth i'r Iaith a'r Diwylliant Cymraeg
- Dathlu ein Diwylliant Cymraeg
- Amrywiol – amgylchedd, diwylliant, cynnyrch
- Gwireddu potensial
- Dwyieithog
- Cydnabod amrywiaeth o fewn Ceredigion
- Dwyieithrwydd - bydd diwylliant a datblygu diwylliant yn denu teuluoedd ifanc ac yn atgyfnerthu cymunedau
- Creu Sir Gymreig
- Cymreictod
- Sicrhau Cymreictod y sir gyfan
- Diwylliant o ddysgu ac addysgu ar ein diwylliant

Cyflogaeth/Asedau Economaidd

- Cefnogi'r gyflogaeth bresennol
- Cyfleoedd ar gyfer busnesau'r dyfodol
- Cyflogaeth gynaliadwy
- Dylid ystyried iechyd yn gyflogwr mawr hefyd
- Mwy o waith a gwaith gwell
- Seilwaith i gefnogi'r economi ar bob lefel.
- Mae i Aberystwyth rôl hanfodol
- Yr amgylchedd gwaith
- Economi lleol cynaliadwy

- Economi lleol unigryw – annog marchnadoedd hunangynhaliol/gweithio gartref
- Economaidd – ceisio cadw cynnyrch lleol
- Creu swyddi a fydd yn aros ymhlith y boblogaeth frodorol - amaethyddiaeth, twristiaeth ac ati - ac sydd ar gael yn eu bröydd ac nid yn y trefi'n unig
- Economi gwledig cynaliadwy
- Creu economi a ysgogir gan y dirwedd a'r amgylchedd
- Sicrhau na fydd ansawdd bywyd neb yn cael ei amharu gan fynediad gwael at wasanaethau
- Cadw cynaliadwyedd, hygyrchedd a thrafnidiaeth ym meddwl pawb yn feunyddiol
- Eco-dwristiaeth
- Llewyrch economaidd
- Amaethyddiaeth/Cefn Gwlad
- Darparu cyfleoedd i ddiwydiant ac amaethyddiaeth ffynnu a thyfu
- Gwneud y gorau o werth yr iaith i'r economi
- Cefnogi'r economi lleol
- Cyngor i bobl ifanc lleol ac mae angen marchnad gyflogaeth leol at y dyfodol
- Ffafrio gwaith i Gymry Cymraeg
- Creu economi lleol sy'n canolbwyntio mwy ar amaethyddiaeth, swyddfeydd post, siopau a thafarnau

Mynediad (trafnidiaeth, cyfleusterau) ac Adnoddau (technoleg gwybodaeth a chyfathrebu, tanwydd ac ati)

- Yn hygyrch
- Hygyrchedd
- Darparu gwasanaethau hygyrch
- Cysylltiadau trafnidiaeth cryf
- Cysylltiadau trafnidiaeth yn bwysig o ran iechyd
- Mynediad i bawb at gyfleusterau
- Cynwysoldeb a mynediad i bawb
- Cysylltedd economaidd uchel
- Cymunedau lleol cynaliadwy drwy gysylltiadau trafnidiaeth a chyfathrebu effeithiol
- Buddsoddi mewn cyfathrebu
- Gwasanaethau technoleg gwybodaeth a chyfathrebu modern er mwyn sicrhau mwy o hyblygrwydd o ran mynediad a chyfleoedd gwaith
- Mwy o gyfleusterau i blant yn y pentrefi
- Cynnal aneddiadau gwledig ond hygyrch?
- Mwy o bwyslais ar ddiogeled - tanwydd/ynni, bwyd, rheoli gwastraff
- Hygyrch
- Ynni adnewyddadwy – mae gan Geredigion adnoddau unigryw
- Lleihau'r angen i ddefnyddio'r car i deithio a sicrhau bod pob ffurf ar drafnidiaeth yn gynaliadwy/yn effeithlon ac yn bwrpasol

- Yn haws i gwmnïau a ffatrïoedd gyrraedd yr ardal
- Asesu'r holl adnoddau cynaliadwy (bach a mawr) y gellir eu defnyddio'n helaeth.
- Gwella seilwaith, technoleg gwybodaeth a phob dull cyfathrebu
- Yn iach
- Mae angen ailgylchu ar draws y sir – yr un gwasanaeth i bawb.

Tai

- Fforddiadwy, Tai a Swyddfeydd yn Effeithlon o ran Ynni
- Nifer y bobl hŷn ar gynnydd – dylai tai fod yn addas
- Mae tai fforddiadwy'n hanfodol o ran adfywio economaidd a datblygu economaidd cynaliadwy
- Canolbwyntio datblygu yn y prif ganolfannau a nodi cysylltiadau allweddol â'r aneddiadau llai
- Tai digonol i bawb

Cymuned

- Yn gynhwysol ac yn annibynnol. Integredig.
- Cysylltiadau cymdeithasol cryf (wastad yn taro ar draws rhywun)
- Yn gymdeithasol gynhwysol
- Cymunedau diogel
- Diogelwch parhaol
- Bydd gan Geredigion gymunedau cynaliadwy a bywiog
- Cymuned ddiogel a sicr – mae lle unigryw i Gymru o ran darparu bywyd cymunedol
- Cryfder y cymunedau lleol
- Cymunedau bywiog a diogel i deuluoedd
- Atgyfnerthu cyfrifoldeb pobl dros eu cymunedau
- Cynwysoldeb cymunedol
- Meithrin cryfder y cymunedau i gyflawni ein hamcanion

Eraill

- Edrych allan
- Gwireddu potensial
- Allfudo
- Gwell dealltwriaeth o adnoddau Ceredigion (o fewn Ceredigion a'r tu allan i Geredigion)
- Yn hunan ddibynnol ac yn medru ymaddasu i newidiadau
- Arweinyddiaeth gydlynol a chyson
- Cyfleoedd ehangach ar draws Ceredigion
- Newid meddylfryd pobl fel y byddant yn gallu byw mewn Ceredigion gynaliadwy
- Newid 'hunanhyderus oherwydd nid yw'n hawdd ei ddiffinio
- Hybu'r hyn sy'n dda
- Cyfle cyfartal
- Gwneud y gorau o adnoddau'r sir (e.e. sgiliau ac arbenigedd y boblogaeth 50+ oed)

- Rhannu'r weledigaeth a'r gweithredoedd h.y. cymunedau mewn gwir bartneriaeth gyda'r cyrff statudol
- Unigolion gofalgar sy'n ymwybodol o'u cyfrifoldebau
- Hunangynhaliol
- Dylai'r Cyngor Sir wneud mwy
- Brwdfrydedd lleol?
- Partneriaeth gyda gwledydd Celtaidd eraill?
- Bwyd lleol

Cwestiwn 6

O ystyried na fydd modd cynnwys pob pwynt yn y weledigaeth – oherwydd bod angen iddi fod yn fyr ac yn gryno – gofynnwyd i'r cynrychiolwyr ystyried y pwyntiau a wnaethant wrth ateb y cwestiwn blaenorol a blaenoriaethu oddeutu 5 o bwyntiau allweddol. Dyma'r pwyntiau a ddewiswyd:

Cynaliadwyedd

- Yr Iaith a'r Diwylliant Cymraeg yn gynaliadwy - Dwyieithrwydd a hunaniaeth ddiwylliannol. Cynnwys materion diwylliannol/cymdeithasol/treftadol/twristaidd
- Cynaliadwyedd – Sicrhau cydbwysedd teg rhwng yr amgylchfyd lleol a byd eang er mwyn sicrhau datblygu gwirioneddol gynaliadwy.

Tai

- Tai (cynaliadwy a fforddiadwy) a gwaith ar gyfer y bobl ifanc

Economi

- Cefnogi amaethyddiaeth, yr economi gwledig a chynhyrchu a phrosesu (diwydiant)
- Economi bywiog – Economi lleol hunanddibynnol o safon a fydd yn defnyddio adnoddau lleol
- Addysg (a fydd yn cyfrannu yn ei thro at yr economi lleol)
- Datblygu seilwaith (gan gynnwys technoleg gwybodaeth) gan wella a diogelu amgylchfyd yr arfordir a chefn gwlad a'r dreftadaeth
- Mae Ceredigion wedi ymrwymo i fod yn lle lle mae cyfleoedd i'w cael

Cymuned

- Hygyrchedd – rhwymedigaeth i ofalu am yr ifanc a rhai dros 50 oed
- Cymuned iach, fywiog a chynaliadwy

- Annog lles, bwyta'n iach, ymarfer corff, gofal iechyd a gofal cymdeithasol o safon dda a grymuso pobl i fod yn gyfrifol dros ei hiechyd eu hunain.
- Mae cymunedau bychain yn allwedd i ddatblygu cynaliadwy gwirioneddol yn hytrach nag yn fygythiad. Mae angen cynnal cymuendau lleol -bydd Ceredigion yn gymdeithas gydgysylltiedig
- Iechyd – 'darparu gwasanaethau ac ysbytai yn lleol
- Amgylchedd cymdeithasol, diwylliannol a ffisegol o safon dda
- Cyfleoedd i'r bobl leol *i gyd*
- Cymuendau sy'n gyfeillgar, yn ddiogel, llawn bywyd, lle mae'r iaith Gymraeg yn gryf, darpariaeth dda yn y gymuned ac yn cydnabod eu hadnoddau eu hunain e.e. y gweithlu presennol

Amgylchedd

- Amgylchedd - mae'n unigryw ac yn berthnasol i ddiwylliant, economi ac addysg
- Cadw a gwella ansawdd amgylchedd holistig Ceredigion
- Bydd gan Geredigion agwedd arloesol a chynaliadwy at reoli'r amgylchedd.
- Defnyddio'r amgylchedd fel adnawdd i sicrhau dull iachus o fyw – lles, bwyta'n iach, ymarfer corff, gofal iechyd a gofal cymdeithasol o safon dda a grymuso pobl i fod yn gyfrifol dros ei hiechyd eu hunain.

Workshop 1: A VISION:
What should Ceredigion be like in 15 year's time?

The focus of the first workshop was to work towards identifying key points that should be considered for inclusion and any new Vision produced for Ceredigion.

The first set of questions were designed to get the delegates to start thinking about what's Ceredigion about and what it meant to them. Discussion then progressed to where Ceredigion should be in 15 years time.

Question 1

Introductions. Nomination of a Chair per table etc.

Question 2

What does Ceredigion mean to you?

a. **What is special about Ceredigion?**
    - Strong Welsh Language
    - Beautiful coastal & rural areas – Great landscape
    - The area is insular and difficult to access which creates extra challenges for living here.
    - Countryside offers lots of leisure and recreation activity
    - Very good education. Good schools, good colleges and two universities
    - The traditions e.g. fishing – most coastal towns built up around this & mining inland
    - Living traditions – strong tradition of art and culture
    - Strong sense of history
    - Strong sense of community - friendly but also good natured rivalry which makes for 'healthy' competition
    - It's a safe place to live/low crime levels
    - What does it mean to children/young people & the older generation
    - Good Quality of life in Ceredigion – but aspects of high quality of life challenged – access to dentists, specialist treatments, closing post offices and other facilities (declining). Increasingly problematic for those for whom travelling is difficult.
    - Self reliant, multi-skilled and adaptable population.
    - The young are keen (or forced) to leave Ceredigion in search of jobs/city life etc. but, Ceredigion remains a place that many chose to return to later in life.
    - Vibrant nightlife in Aberystwyth
    - Peaceful location

b. What makes it different/distinctive?

- Unique integration aspect of learning & small communities
- Clusters of Communities & Welshness
- Diverse habitats and how can children have a connection with these habitats
- Local in Wales (need to use that resource that we re in the middle of Wales i.e. closer to south than north is) – although some found this debatable
- Local markets food security for the future – framers markets with climate change we will become far more reliant on local food – this should be key in Ceredigion
- Sustainability needs to be key.
- Opportunity for rural economic development
- Independent and self sufficient in making policy - Ceredigion looks after its self. Its' isolation fosters independence and self reliance
- Inadequate services and sense of isolation in rural areas
- Undiscovered jewel – don't want Ceredigion exploited, maintained as it is and allow people to discover it
- Rural community that hasn't lost touch with its land based economy
- Small settlements and villages that are the backbone of the rural scene and economy
- Poor road network and access to the area adds to character of the area.
- Thousands of people have passed through Aberystwyth (and Lampeter) as students – fond memories. Spreads Aberystwyth's reputation far and wide. Globalised affection for the area.
- Sadness – bled of its young people and now empty we need a drive to change this – opportunities for young people
- Work experience – Businesses to look into the future and give the younger people an idea what types of jobs are likely to arise within the county, so that they can prepare themselves for those types of jobs and can qualify in that area and be able to return to the county for work after college.

<u>Question 3:</u>

What is a vision? Are there any views around the table about the concept of Visions generally?

- Distinctiveness is important
- Useful for moving forward, measuring and testing progress - Should clearly indicate where and what we

want to be; what we want to achieve; and incorporate a sense of identity

- May be more useful to have vision for smaller 'units', when vision is broad it's less useful
- On the other hand and overarching vision may be able to feed down
- Finding uniqueness is difficult
- Rurality is an important aspect of Ceredigion
- All services and departments should work together towards the same theme – sum of parts delivers more
- Needs to be specific and relevant to Ceredigion but also highlight its links to Wales, the UK, and globally.
- Transport infrastructure (children & 50plus are handicapped due to the inaccessibility of services).
- Accessibility for people inside Ceredigion & to make Ceredigion accessible to those outside Ceredigion.
- Add to/improve on existing rather than try and change
- Sustainable within Ceredigion
- Need to understand the resources that Ceredigion has and the shortfalls
- What is available – we have 2 very different Universities both educationally & linguistically.
- There is diversity within the County
- The visions must be clear, understandable, realistic & achievable
- Visions must be aspirational
- Should be used to highlight what we have in Ceredigion to move it forward
- Should there be an order of words for the Vision Statement
- It must be well rooted in what is possible but also reflect where the County is going to have to be in terms of the response to climate change and carbon emissions
- Peak oil is also going to have a big effect on the rural economy and lifestyles and the vision should be mindful of globally equitable responses to these issues.
- should reflect and be mindful of the smaller communities and the cultural heritage of the county
- It must be achievable and measurable and mention the 21st century.
- Tourism and leisure is also important and more should be made of the spectacular coastline c.f Pembrokeshire
- Distinction between a Community Strategy Vision and a Planning vision, which should include a spatial element.
- Is there any point in a vision?
- A vision should be flexible. There is an on-going learning process. Situations/circumstances/priorities change so a Vision should be flexible enough to allow adaptation to changing circumstances.

Question 4:

Is the Current Ceredigion Community Strategy Vision appropriate? Have we moved on since it was written in 2004?

General

- It is a difficulty of 'visioning' to find a way to make the vision distinctive to the place
- The current Vision contained positive aspirations and it was difficult to argue the merits of any part of it, but did it have any sense of place for Ceredigion. Remove 'bi-lingual' and it could be 'anywhere land'. Vision should relate to place.
- *OVERALL CONCLUSION* Generally good but needs tweaking.
- No mention of 'rural' in the current vision – this is part of what is special about Ceredigion – makes it attractive but also constitutes a weakness
- There may be things to build in – sources of distinctiveness
- Pumlumon Area is as unique as the coastline – they are the cultural landscapes
- Ceredigion is different to Pembs
- How do we define 'self-confident', which appears in current vision?
- Will we look after community councils, to improve their capacity and their confidence in their dealings with the council?
- Does it mean having self-esteem – so as to be enabled to live life fully and bring well-being?
- Is it a WIDER self confidence?
- So there is a general problem with 'self-confident'
- Is it 'developing people'?
- Embarrassed to see Self Confident was it to do with "Cool Cymru", but have we moved forward?
- Missing Accessibility
- Not specific enough
- Indistinct
- Objectives need to fit vision
- Very long
- Should mention safety
- Security i.e. energy, food, services to rural areas, price of providing
- There has been an increase in self confidence since implementation of vision
- It's a bit generic and woolly
- Prioritise spending.

Employment/Economy

- Work experience – Businesses to look into the future and give the younger people an idea what types of jobs are likely to arise within the county, so that they can prepare themselves for those types of jobs and can qualify in that area and be able to return to the county for work after college.
- Promoting food in Welsh.
- Due to employing people from away, it takes the opportunity away from the locals who want to stay within the county but are unable to get jobs.

- Need to concentrate on providing for all age categories.
- The strength of the economy underpins what community can achieve.
- To what extent does size and population density affect this?
- Can we develop the county for more economic activity?
- What is the implication of the net fall in the numbers of working age?
- Need opportunities for young people to stay
- Tourism and agriculture both offer low levels of pay
- Need to create work locally
- Employment - create better jobs – keep young people in Ceredigion.
- Also need to enable older people to return to work, into further careers and to use their skills for the benefit of the community
- Aberystwyth University contribution to the Ceredigion economy is £230 million
- Developments and value of biotech industry
- Value of tourism?
- Promotion of the tourism product of Ceredigion is poor – compared with e.g., Scotland, which markets itself very well
- Currently, low value tourism predominates – need to cater better for higher spenders
- Should consider level of interest of international tourists in heritage
- University brings high quality visitors – but needs high quality services and infrastructure to complete the quality of the visitor experience
- Spread tourism through the year
- Need to consider the overall picture in order to get the product right – involves 'joined up' thinking and action for delivery
- Example – huge expenditure on top-notch facilities at pavilion in Pontrhydfendigaid but image ruined by row of rusty cars opposite
- Example – mess of rubbish in Aberystwyth streets
- Surely there are simple solutions which need to be identified and acted upon
- Partnership approach is essential
- Mentioning potential and local economy is good
- Most of Ceredigion employed by the Council we need more private ventures
- Tourism – greater emphasis on cultural as well as natural
- Need to promote ourselves

Access and connectivity

- Missing out on IT connectivity
- Infrastructure is in part the problem – there is a big opportunity to compete if well served by IT
- Lampeter area – some evidence of on-farm IT businesses
- Lot of 'not-spots' and slow internet speeds
- Lot of locations with no signal for mobile telephone communications
- Also IT developments in health which cannot be used because of poor IT/signal infrastructure
- Careful thought needed in respect of tourism access – e.g. negative effect of A55 improvement in North Wales – lower spending day visits replaced staying tourists

- Travel is at the heart of problems
- Parking – many comments heard from visitors that the parking is so poor that they won't come again
- Parking problems are getting worse.
- University is considering moving out of town for this reason
- Ban student cars in town?
- Public transport needs to be improved first?
- Travel infrastructure considered to be a key issue
- Rail links extremely poor (including equality of access issues on rail)
- The 'experience of travel' needs to be improved
- Could mention successes e.g. negative traffic growth
- Need to consider innovative public transport modes and fuel replacements
- Infrastructure – IT (broadband, electronic etc), important if we want to raise the average wage
- Transport is important but there is no need for motorways or dual carriageways. Need to develop community transport, link into it and how to extend it

Housing

- Look further into homes that are suitable for young people and people who are living in the county.
- Increasing number of older people – housing should be suitable
- Housing prices in Aberystwyth are comparable with London – ratio earnings to prices the highest.
- Aberystwyth plenty of flats but not suitable for professionals & families
- Even if we have the housing we need to attach with employment & sustainability

Sustainable lifestyles

- Need to concentrate on how to promote food and healthy eating/living.
- Can a large dispersed county be sustainable?
- Dilemma that Ceredigion is quiet and unspoilt and if bring in tourists, may be less so!
- Do we live in an area which is 'leading-edge 'green' '?
- Should we see ourselves as 'setting the pace on sustainability'?
- Self sustainable/sufficient
- Should embrace high quality of life and environment
- Could mention renewable resources
- Emphasis on local capacity – self sufficiency but still have a trade
- Greater internal self sufficiency/dependency but this needs to be realistic
- High quality environment – we need internal expertise so that consultants do not have to be bought in at a higher price
- Ceredigion is not an island – still need to consider the wider area

Health

- Happy to see health included
- Little real linkage between LAs and health at Assembly level
- Health should also be seen as a major employer

- Transport links are important for health
- Buildings need to be fit for purpose – needs planning
- Need to think more broadly about health

Leisure and facilities

- Need to have more activities to help keep the young people – Aberystwyth park has closed!
- Keep young people – most want to stay/come back – retaining and attracting back, what does this mean i.e. jobs amenities etc

Education

- Education needs more weight.

Welsh Language/Bilingualism

- Happy to see 'bilingual' in the vision.
- 'Bilingual' is the only element of the current vision which offers distinctiveness to Ceredigion
- Language not appropriate
- Should mention bilingualism – very distinctive

Community

- Community responsibility is also essential
- Ceredigion should be good at this, because it does still have recognisable communities
- Individuals do not always have time – it is difficult to get engagement
- Lot of older people not working full time – need to use their skills
- Vision of people aware of their own responsibilities and of the contribution they could make
- Committed and proactive communities
- Recognise and act upon responsibilities in own communities
- Bilingualism is a token get out clause. Should be enriching the Welsh Culture rather than bilingual. Welsh Culture needs to be more central.
- emphasising the strength of communities (particularly the smaller ones) and the cultural and linguistic heritage.

<u>Question 5</u>

Points that delegates would like to see addressed by the new Vision

Environment - natural and built

- Protect build environment
- Appreciation & protection of the Historic Environment
- Improved understanding of Ceredigion's resources (within Ceredigion & outside Ceredigion)
- Sustainable
- Sustainable & diverse
- Diverse – environment, culture, produce
- Optimum use of natural resources (coastal areas through inland)
- Respond effectively to climate change.

- Changes in and innovative use of the Environment
- Realise maximum potential of natural and historic environment
- Buildings need to be fit for purpose – needs planning
- Invest in Capital Infrastructure.
- Makes a major contribution to addressing the urgent issue of climate change
- Resilient to climate change in the long term
- Greatest challenge – sustainability in a sparsely populated area – need to make links with transport/housing/employment
- High quality social, cultural and physical environment
- Conserve and enhance the quality of the holistic environment in Ceredigion
- A community where individuals can feel empowered to make a positive difference to the environment
- Sustainability and quality of life
- Quality and distribution of Ceredigion's 'environment' – national and international recognition

Young People/Education

- Many young people in rural outposts would actually like an emphasis on Aberystwyth – a place worth going to (night life etc.) instead of having to travel to Cardiff.
- Emphasis on retention of young people
- Improve local skill base – investment in young people to keep skills/opportunities local
- Opportunities for adults and young people
- Ensuring opportunities for young people to live and work
- Welsh education for children and adults 3-70yrs
- An economy that offers opportunity to the young
- A place where there is real opportunity for our young people to stay

Health/Quality of Life

- Health
- Adequate Health Facilities
- Need to think more broadly about health
- Healthy
- High quality of life
- Healthcare – good standard
- Quality of life
- Local provision of services and hospitals – even at risk of specialist attention
- Enable people to live life to the full i.e. opportunities for leisure and work for all and homes for life
- Activities (all ages)
- Celebrate the experience of its ageing population

Welsh Language and Culture

- Support and encourage Welsh Language & Culture

- Celebrating our Welsh Culture
- Diverse – environment, culture, produce
- Maximise potential
- Bi-lingual
- Recognise Diversity within Ceredigion
- Bilingualism – Culture and its development will attract young families and strengthen communities
- Create a Welsh County
- Welshness
- Ensure Welshness of the county in its entirety
- A culture of learning and education on our culture

Employment/Economic Assets

- Support for present employment
- Openings for future business
- Sustainable employment
- Health should also be seen as a major employer
- More & better employment
- Infrastructure to support economy actively at all levels.
- Aberystwyth has fundamental role
- Working environment
- Sustainable local economy
- Unique local economy – encouraging self sufficient markets/working from home
- Economic – to try and keep local produce
- Create jobs that will retain the indigenous population – agriculture, tourism etc and is available where they live not just in towns
- Sustainable rural economy
- Create am economy that is driven by the landscape and environment
- Ensure that no-one's quality of life is prejudiced by poor accessibility to services
- Maintain sustainable, accessibility and transport into everyday thinking
- Eco-tourism
- Economic prosperity
- Agriculture/Rurality
- Provide opportunities for industry and agriculture to thrive and grow
- Maximise the value of the language to the economy
- Support the local economy
- Advice for young local people and need for local employment market in the future
- work for Welsh speaking Welsh people as a preference
- Create a local economy more centred on our agriculture, post office, shops and pubs

Access (transport, facilities) and Resources (ICT, fuel etc)

- Accessible
- Accessibility
- Providing accessible services

- Strong Transport Links
- Transport links are important for health
- Inclusive access to facilities
- Inclusivety and access for all
- High level of electronic connectivity
- Sustainable local communities via effective transport and communication links
- Communication investment
- Modern ICT services to enable greater flexibility in access and work opportunities
- More children's facilities in the villages
- Maintaining rural yet accessible settlements?
- Greater emphasis on security – fuel/energy, food, waste management
- Accessible
- Renewable energy – Ceredigion is blessed with unique resources
- Where the need for car travel is minimised and all transport is sustainable/efficient for purpose
- Easier for firms and factories to get to anyway
- Assessing all sustainable resources (both large and small) that can be widely utilised.
- Improve infrastructure, IT and all communications
- Healthy
- Need recycling throughout the county – same service for everyone.

Housing

- Affordable, Energy Efficient Housing & Offices
- Increasing number of older people – housing should be suitable
- Affordable housing at heart if regeneration and sustainable economic development
- Focus development at major centres and identify key links to smaller settlements
- Everyone to be adequately accommodated

Community

- Inclusive and Independent. Integrated
- Strong social connection (keep bumping into people)
- Socially inclusive
- Safe communities
- Continued safety
- Ceredigion will have sustainable and vibrant communities
- Safe, well reassured community – Wales has a unique place in delivering community living
- Strength of local communities
- Vibrant safe communities for families
- Reinforce people's responsibility to their communities
- Community involvement
- Building on the strength of communities to achieve our goals

Other

- Outward looking
- Maximise potential
- Out migration
- Improved understanding of Ceredigion's resources (within Ceredigion & outside Ceredigion)
- Be self reliant and adaptable to change
- Coherent and consistent leadership
- Wider opportunities throughout Ceredigion
- To change the mindset of people to enable them to live in a sustainable Ceredigion
- Change 'self-confident' as it is not very easy to define
- Promoting what is good
- Equality of opportunity
- Make the most of the resources within the county (e.g. the skills and expertise of the 50+ population)
- Shared vision and action i.e. communities in true partnership with statutory bodies
- Caring individuals aware of responsibility
- Self-sustaining
- County Council to do more
- Local enthusiasm?
- Partnership with other celtic heartlands?
- Local food

Question 6

In recognition that not every point can be included in a vision – that it should generally be short and concise – delegates were then asked to look at the points which they made in response to the previous question and to prioritise 5 or so points that they felt were the key ones. The points identified are as follows:

Sustainability

- A sustainable Welsh Language/Culture - Bilingualism and cultural identity. Include cultural/social/heritage/tourism issues
- Sustainability - To reflect a fair balance between local and global environments for truly sustainable development.

Housing

- Housing (that is sustainable and affordable) and work for young people

Economy

- Support agriculture, the rural economy and production and processing (industry)

- Vibrant Economy - Self reliant quality local economy that harnesses local resources
- Education (which in turn will contribute to the local economy)
- Develop infrastructure (including IT) whilst enhancing and protecting coastal and rural environment and heritage
- Ceredigion is committed and determined to be a place of opportunity.

Community

- Accessibility – obligation to look after the young & over 50's
- A healthy, vibrant and sustainable engaged community
- Encourage wellbeing, healthy eating, exercise, good quality and localised health and social care and empower people to take responsibility for their own health.
- Small communities as the key to truly sustainable development rather than a threat. The need to sustain local communities - Ceredigion will be a connected society
- Health – 'local provision of services and hospitals
- High quality social, cultural and physical environment
- Opportunities for *all* local people
- Have communities that are friendly, safe, with spirit, a strong Welsh language, have good Community Provision and recognise their own resources e.g. the existing workforce

Environment

- Environment – it's uniqueness cross cutting with culture, economy & education
- Conserve and enhance the quality of the holistic environment in Ceredigion
- Ceredigion will have an innovative and sustainable approach to environmental management.
- Use the environment as a resource to have a healthy lifestyle – wellbeing, healthy eating, exercise, good quality and localised health and social care and empower people to take responsibility for their own health.